

© ⓘ 2016 Brecht Baeten

Dit werk is gelicenseerd onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationaal. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> om een kopie van de licentie te kunnen lezen.

ir. Brecht Baeten
Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen
KULeuven, Technologicampus Diepenbeek
Agoralaan gebouw B bus 1
3590 Diepenbeek
Email: brecht.baeten@kuleuven.be

Sessie 1

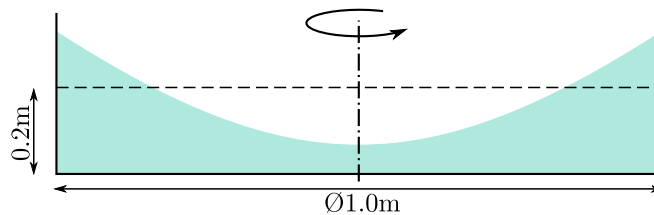
Hydrostatica

Toepassing 1.1: De chauffeur van een wagen heeft zijn beker koffie in de bekerhouder gezet tijdens het rijden. De beker is cilindervormig met een diameter van 5 cm, is gevuld tot op 1 cm van de rand en staat horizontaal.

Bepaal hoe hard de chauffeur mag remmen of optrekken op een horizontale weg zonder dat hij koffie knoeit.

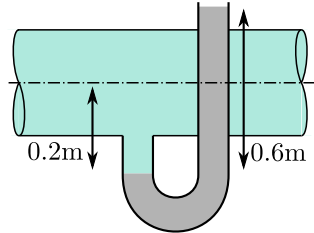
Toepassing 1.2: Een vloeistof bevindt zich in een ton met diameter 1.0 m die rond zijn as draait met 40 toeren per minuut. In stilstand was de ton gevuld tot 0.20 m van de bodem.

Bepaal de vorm van het vloeistof oppervlak na voldoende tijd en de maximale hoogte van de vloeistof.

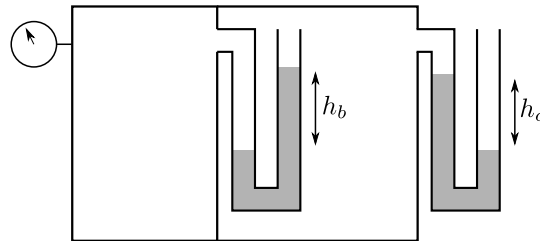
Toepassing 1.3: Een U-buis gevuld met kwik ($\rho_{Hg} = 13600 \text{ kg/m}^3$) is aan één zijde verbonden met een leiding waarin olie met een dichtheid van 820 kg/m^3 stroomt. De andere zijde is open aan de atmosfeer. In het linker been staat het kwikniveau 0.2 m onder de centerlijn van de leiding. Het niveau in het rechterbeen is 0.6 m hoger dan het linkerbeen.

Bepaal de overdruk in de leiding.

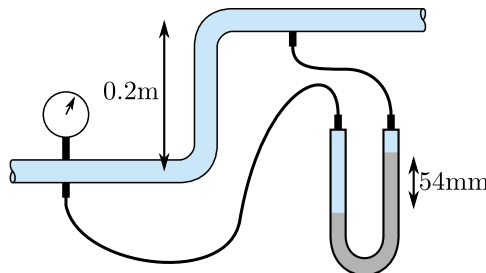
Toepassing 1.4: De tanks in onderstaande figuur zijn beide gevuld met lucht. De luchtdruk buiten de tanks is 100 kPa . De linker manometer toont een overdruk $p_a = 206.9 \text{ kPa}$. De 1e U-buis geeft $h_b = 1.816 \text{ m}$. Beide U-buizen bevatten kwik met een massadichtheid van 13600 kg/m^3 .

Bepaal het niveau in de 2e U-buis.

*Toepassing 1.5: Een leiding met een hoogteverschil heeft twee meetpunten die verbonden zijn met een kwikmanometer ($\rho_{Hg} = 13600 \text{ kg/m}^3$) zoals op onderstaande figuur. Het hoogteverschil tussen de twee meetpunten is 0.2 m . Het hoogte verschil tussen de kwikniveaus in de manometer is 54 mm . Aan het eerste meetpunt is ook een bourdon manometer verbonden die een overdruk van 1.2 bar aangeeft.

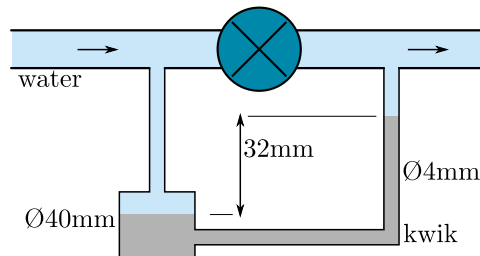
Bepaal de overdruk in de leiding aan het tweede meetpunt.

Toepassing 1.6: Een J-buis manometer is opgesteld zoals in de figuur om het drukverschil over een regelbare kraan te meten. In de leiding stroomt water met een massadichtheid van 1000 kg/m^3 . De manometer is gevuld met kwik met een massadichtheid van 13600 kg/m^3 . Bij de huidige stand van de kraan wordt er een hoogteverschil tussen de 2 kwikniveaus gemeten zoals aangegeven op de figuur.

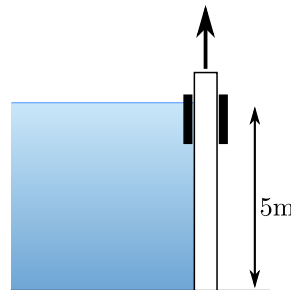
Bepaal de drukval over de klep.

Bepaal het niveau van het kwik ten opzichte van het huidige onderste niveau wanneer er geen drukval zou zijn. En bepaal de fout die gemaakt wordt wanneer we het hoogteverschil zouden bepalen als het verschil van het hoogste niveau en dit referentie niveau.

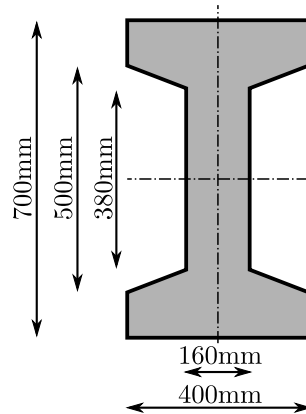
*Toepassing 1.7: Een afsluiter van een kanaal is uitgevoerd als een rechthoekig massief paneel. Het paneel heeft een gewicht van 36 kN en kan verticaal bewogen worden in geleidingsrails. De wrijvingscoëfficiënt van deze rails ten opzichte van het paneel is 0.2 . Het kanaal dat afgesloten wordt is 2m breed en 5m diep.

Bepaal de initiële kracht nodig om het paneel naar boven te schuiven.

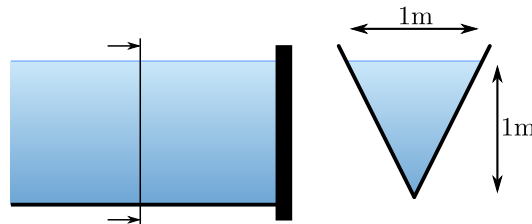
*Toepassing 1.8: Een betonnen ligger is uitgevoerd zoals op de onderstaande figuur. Deze ligger wordt prefab gegoten met een betonsamenstelling met massadichtheid in vloeibare toestand van 2400 kg/m^3 . De bekisting bestaat uit een bodem paneel, en twee panelen die elk een zijkant vormen. Tijdens het gieten blijft de bovenzijde open liggen.

Bepaal de kracht in de horizontale en verticale richting die op de zijpanelen moet worden uitgeoefend bij de productie van een ligger van 10 m lang.

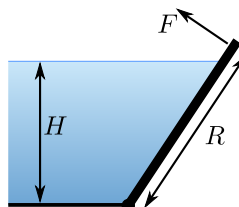
Toepassing 1.9: Een driehoekig kanaal met basis 1 m en diepte 1 m wordt afgesloten door een vlakke plaat.

Bepaal de grootte en het aangrijpingspunt van de kracht die op de plaat uitgeoefend wordt.

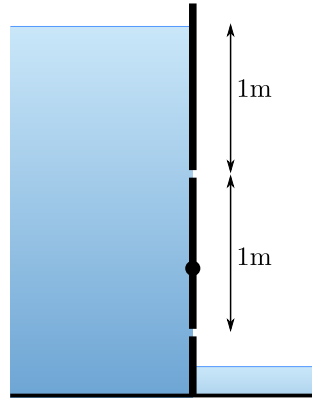
Toepassing 1.10: Een klep van 6 m lengte is scharnierend opgesteld in een kanaal met diepte 4 m en breedte 4m. Om de klep in evenwicht te houden wordt er op het uiteinde een constante kracht van 100 kN op uitgeoefend loodrecht op het oppervlak van de klep.

Bepaal de hoek waaronder de klep zich zal bevinden.

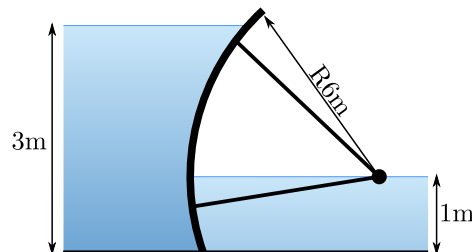
*Toepassing 1.11: Een klep aan een sluis heeft een hoogte van 1 m. De bovenkant van de klep bevindt zich op 1 m onder het wateroppervlak zoals aangegeven op onderstaande figuur.

Bepaal de positie van een horizontaal scharnier van de klep zodat deze in evenwicht is in de huidige toestand.

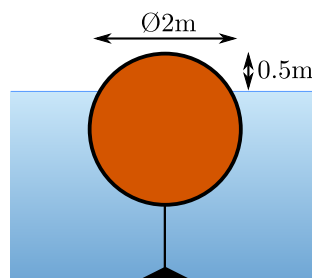
*Toepassing 1.12: Bij hoogwater zijn de waterniveaus aan een stormvloedkering zoals afgebeeld op onderstaande figuur. De kering wordt beschreven door een deel van een cilinder met straal 6 m, het middelpunt ligt op 1 m van de bodem.

Bepaal de horizontale en verticale kracht per lopende meter die door het water wordt uitgeoefend op het oppervlak.

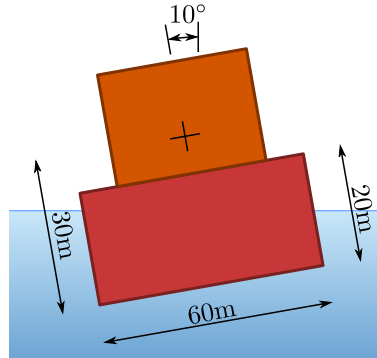
Toepassing 1.13: Een boei heeft de vorm van een bol met diameter 2 m. De boei heeft een massa van 2000 kg en bevindt zich in zeewater met een dichtheid van 1045 kg/m^3 . De boei is aan de zeebodem verankerd met een staalkabel met verwaarloosbare massa.

Bepaal de kracht in de kabel wanneer de top van de boei 0.5 m boven het water uitkomt.

Toepassing 1.14: De dwarsdoorsnede van een containerschip kan benaderd worden zoals op onderstaande figuur. Het schip is 300 m lang en heeft een massa van 150000 ton. Het massamiddelpunt van het schip bevindt zich in het midden en op een hoogte van 30 m boven de kiel. Door ruwe zee is het schip 10° gekanteld zoals aangegeven op de figuur. De dichtheid van het zeewater wordt geschat op 1045 kg/m^3 .

Zal het schip kapseizen?

Antwoorden

1.1: $a = 4 \text{ m/s}^2$

1.2: $z = 0.31 \text{ m}$

1.3: $p = 78.4 \text{ kPa}$

1.4: $h = 0.265 \text{ m}$

1.5: $p = 1.1 \text{ bar}$

1.6: $\Delta p = 4032 \text{ Pa}$, $\Delta h = 0.317 \text{ mm}$,
 $\Delta p_{\text{fout}} = 40 \text{ Pa}$

1.7: $F = 85.1 \text{ kN}$

1.8: $F_x = 58.8 \text{ kN}$, $F_y = 12.4 \text{ kN}$

1.9: $F = 1.6 \text{ kN}$, $z = 0.5 \text{ m}$ van de bovenzijde

1.10: $\alpha = 57^\circ$

1.11: $h = 0.44 \text{ m}$

1.12: $f_x = 39.2 \text{ kN/m}$, $f_y = -0.57 \text{ kN/m}$

1.13: $F = 16.6 \text{ kN}$

1.14: Nee,

$x_{\text{zwaartepunt}} - x_{\text{aangrijpingspunt}} = 2.12 \text{ m}$

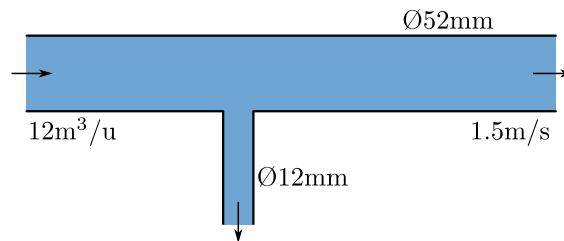

Sessie 2

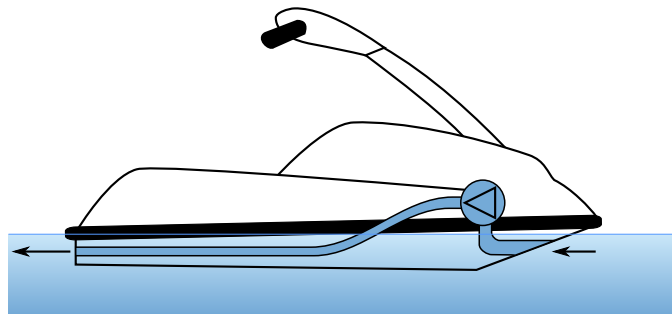
Controlevolume's

Toepassing 2.1: In een buis met een aftap met afmetingen zoals aangegeven op de figuur stroomt water.

Bepaal de gemiddelde stromingssnelheid in de aftap.

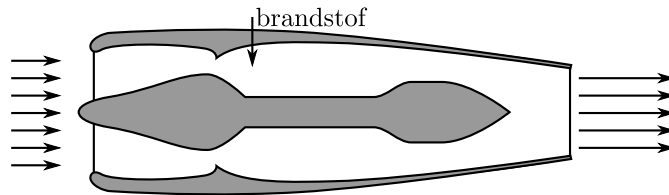

Toepassing 2.2: Bij een jetski wordt $0.05\text{ m}^3/\text{s}$ water aan de voorzijde aangezogen door een pomp en aan de achterzijde weer uitgestuwd. De opening aan de voorzijde is 0.006 m^2 groot, aan de achterzijde 0.002 m^2 . Bepaal de kracht uitgeoefend door de aandrijving wanneer de jetski op zijn plaats wordt gehouden en de druk aan de voor en achterzijde gelijk is, de dichtheid van water mag $1000\text{ kg}/\text{m}^3$ verondersteld worden.

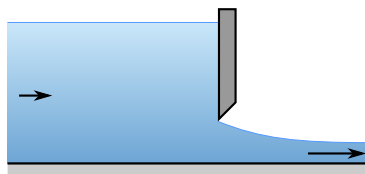
Toepassing 2.3: Een stilstaande turbojet motor werkt met lucht. De inlaat heeft een oppervlakte van 2 m^2 , de gemiddelde snelheid is 100 m/s en de dichtheid is 1.22 kg/m^3 , aan de uitlaat is de snelheid 300 m/s . In de motor wordt 2% van het inlaat massadebiet aan brandstof massa ingespoten.

Bepaal de stuwkracht die de motor genereert als de druk aan de voor en achterzijde atmosferedruk is.

Toepassing 2.4: Door een gedeeltelijk geopende sluis stroomt water met een dichtheid van 1000 kg/m^3 . Voor de sluis is de snelheid 1.2 m/s en de diepte 3 m . Na de sluis is de diepte nog 0.45 m .

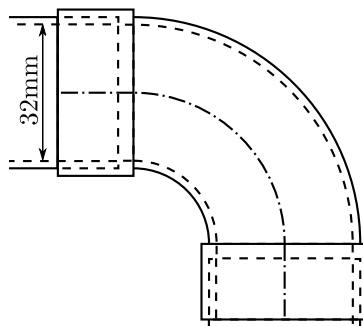
Bepaal de kracht per meter breedte die nodig is om de sluis op zijn plaats te houden.

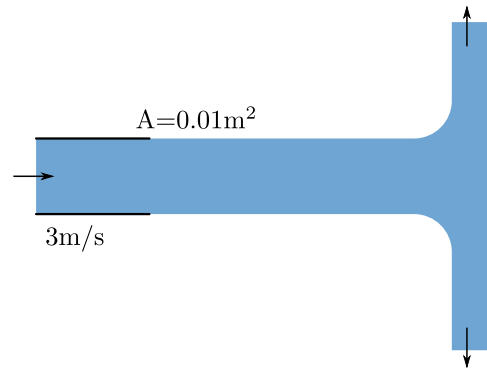
Toepassing 2.5: Een flexibele afvoerleiding met een diameter van 22 mm en een lengte van 0.3 m maakt een verticale bocht van 180° als een omgekeerde U. De inlaat en uitlaat bevinden zich op gelijke hoogte en de leiding heeft een massa van 0.1 kg . Bepaal de kracht nodig om de bocht op zijn plaats te houden indien door de buis een water debiet ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$) van 50 l/min stroomt, de uitlaat druk atmosferedruk is, en de stroming verliesvrij verondersteld mag worden.

Toepassing 2.6: Een PVC bochtstuk van 90° voor afvoerleiding heeft een binnen diameter van 32 mm . De hartlijn heeft een straal van 20 mm . Door de buis stroomt water met een debiet van 40 l/min .

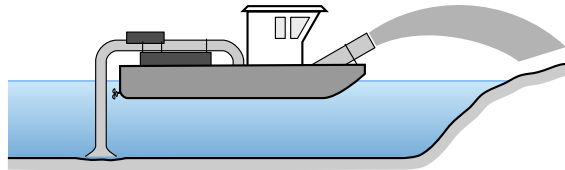
Als er geen drukverliezen optreden in de bocht en de druk aan de uitgang is atmosferedruk, bepaal dan de grootte en richting van de kracht die door de stroming uitgeoefend wordt op de buis.

*Toepassing 2.7: Bereken de kracht die een vrije stationaire waterstraal die loodrecht op een wand spuit op de wand uitoefent.

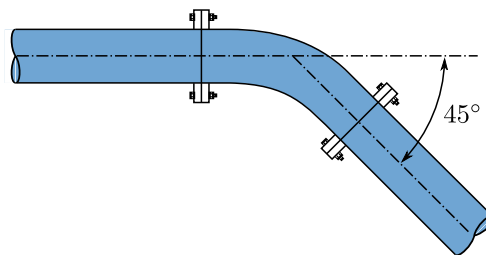

Toepassing 2.8: Een baggerboot zuigt een mengsel van water en zand op vanuit een rivierbodem en spuit dit door een uitlaat nozzle zoals afgebeeld op de figuur. De diameter van de uitlaat is 0.6 m en de snelheid is 12 m/s. Bepaal de kracht die de schepsschroef moet leveren om de boot op zijn plaats te houden als de uitlaat onder een hoek van 30° met de horizontale staat en de dichtheid van het zand water mengsel 1400 kg/m^3 bedraagt.

*Toepassing 2.9: Een leiding met binnendiameter 300 mm ligt in een horizontaal vlak. In de leiding stroomt water aan een debiet van $0.25 \text{ m}^3/\text{s}$.

Bepaal de grootte en de richting van de kracht die op het bochtstuk inwerkt indien de overdruk voor de bocht 0.4 bar bedraagt. De zwaartekracht en viskeuze effecten mogen buiten beschouwing gelaten worden.

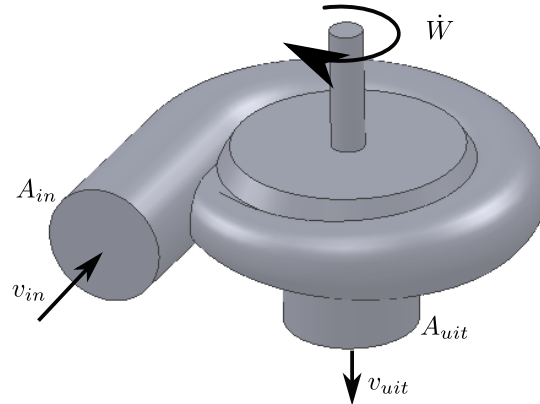

*Toepassing 2.10: Olie met een dichtheid van 800 kg/m^3 stroomt met een debiet van 200 l/min door een verwijding met een inlaat diameter van 28 mm en een uitlaat diameter van 50 mm. De overdruk aan de inlaat is 1.00 bar, aan de uitlaat is de overdruk 1.06 bar.

Bepaal de grootte en richting van kracht die door de stroming op de verwijding uitgeoefend wordt.

*Toepassing 2.11: Een hydraulische turbine onttrekt 600 MW arbeid aan een waterdebiet van $600 \text{ m}^3/\text{s}$. De inlaat van de turbine heeft een diameter van 8 m, de uitlaat een diameter van 10 m. Aan de inlaat van de turbine is de druk 10 bar. Het hoogteverschil tussen in- en uitlaat mag verwaarloosd worden en de stroming wordt verliesvrij verondersteld.

Bepaal de druk aan de uitlaat van de turbine.

Antwoorden

2.1: $v = 1.3 \text{ m/s}$

2.2: $F = 833 \text{ N}$

2.3: $F = 50.3 \text{ kN}$

2.4: $F = 18.7 \text{ kN/m}$

2.5: $F = 1.55 \text{ N}$

2.6: $F_x = 0.55 \text{ N}, F_y = 0.55 \text{ N}$

2.7: $F = 90 \text{ N}$

2.8: $F = 49.4 \text{ kN}$

2.9: $F_x = 1.09 \text{ kN}, F_y = 1.37 \text{ kN}$

2.10: $F = 137 \text{ N}$ tegengesteld aan de stromings-richting

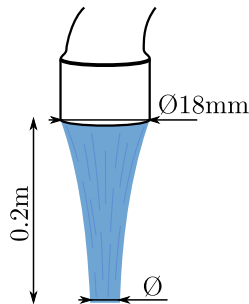
2.11: $p = 0.4 \text{ bar}$

Sessie 3

Behoudsvergelijkingen

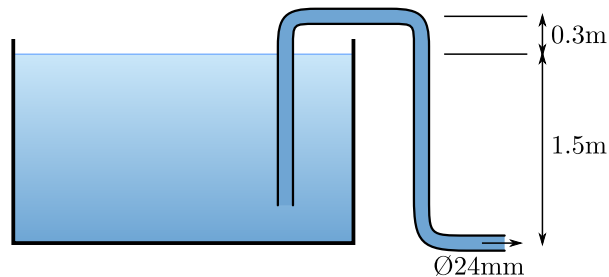
*Toepassing 3.1: Uit een kraan stroomt water verticaal naar beneden met een debiet van 5 l/min. Tegen de kraan heeft de waterstraal een diameter van 18 mm.

Bepaal de diameter van de waterstraal op een afstand van 0.2 m onder de kraan.

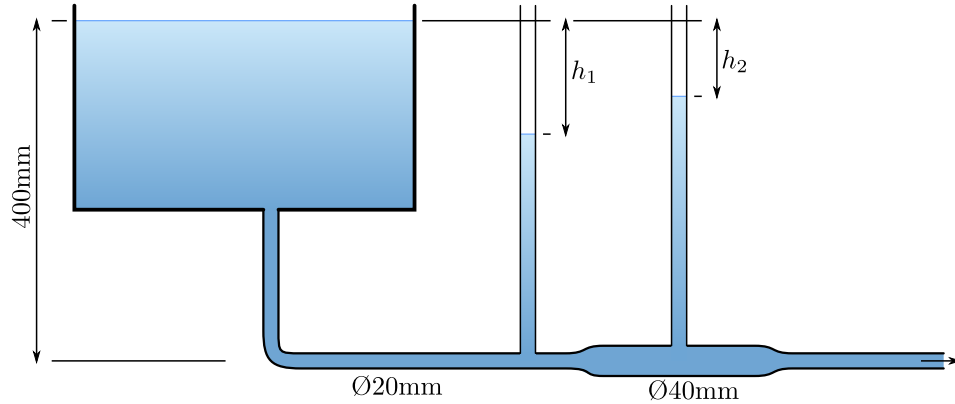
*Toepassing 3.2: Een hevel wordt gebruikt om water uit een tank te halen, aan het uiteinde van de hevel heerst de atmosferedruk. De hoogtes zijn zoals aangegeven op onderstaande figuur, de buis heeft een constante diameter. Veronderstel dat het water zich niet viskeus gedraagt.

Bepaal de gemiddelde snelheid en de druk op het hoogste punt in de hevel.

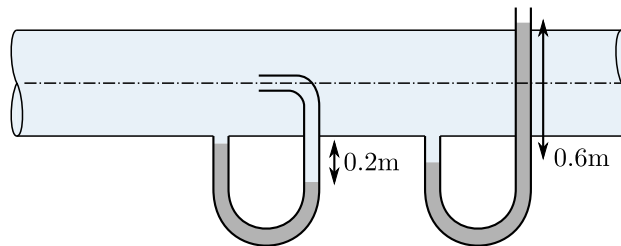
Toepassing 3.3: Een leidingstelsel is opgebouwd zoals weergegeven in onderstaande figuur. Er zijn twee verticale meetbuizen aangebracht om de druk in de leidingen te kunnen meten. In de leidingen stroomt water dat als niet viskeus beschouwd mag worden.

Bepaal de hoogte van de vloeistof in de twee meetbuizen t.o.v. het vloeistof niveau in de tank.

Toepassing 3.4: Een Pitot-buis en een manometer aangesloten op een leiding waarin lucht stroomt ($\rho = 1.22 \text{ kg/m}^3$). Beide buizen zijn aangesloten op een U-buis manometer waarin een olie met een dichtheid van 800 kg/m^3 zit. De hoogteverschillen in de U-buizen zijn 0.2 m en 0.6 m zoals aangegeven op de figuur.

Bepaal de statische en de dynamische druk in de buis en de snelheid in de buis.

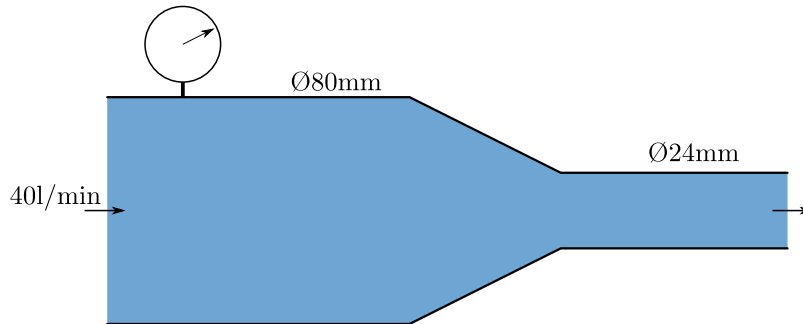

Toepassing 3.5: Door een annulair controle volume met gemiddelde straal 20 m, en dikte 1m stroomt lucht ($\rho = 1.22 \text{ kg/m}^3$). Een voorwerp in het controlevolume beïnvloedt de stroming. Aan de ene zijde heeft de snelheid een axiale component van 10 m/s en een rotatiesnelheid van 1.26 rad/s. Aan de andere zijde is de rotatiesnelheid verhoogd tot 1.29 rad/s. Door de cilindrische zijwanden van het controlevolume is geen stroming.

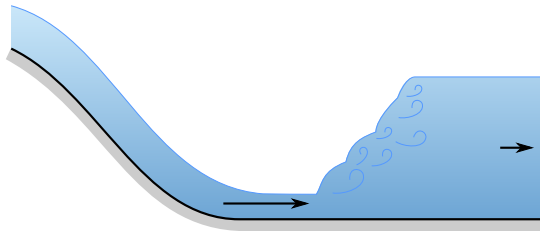
Bepaal de axiale kracht uitgeoefend op het voorwerp in het controlevolume.

Toepassing 3.6: Een vernauwing in een buis heeft afmetingen zoals afgebeeld op de onderstaande figuur. Door de buis stroomt olie met een dichtheid van 830 kg/m^3 . De druk vlak voor de vernauwing is 2 bar. De stroming mag stationair en zonder wrijving verondersteld worden.

Bepaal de kracht uitgeoefend op de vernauwing ten gevolge van de stroming.

Toepassing 3.7: In een hydraulische sprong gaat een open kanaal stroming van hoge snelheid en een lage diepte naar een veel lagere snelheid en een grote diepte zoals aangegeven in onderstaande figuur. Dit gaat gepaard met grote energieverliezen. Indien de oorspronkelijke stroming ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$) een diepte van 0.20 m en een snelheid van 5 m/s heeft en de stroming als uniform beschouwd wordt en er geen weerstandskrachten optreden aan de bodem, bepaal dan de uiteindelijke diepte.

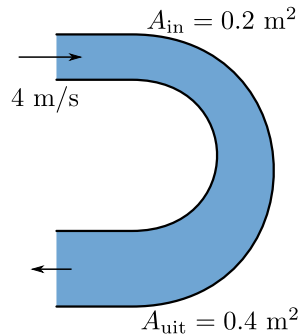

*Toepassing 3.8: Het uitlaatstuk van een brandslang vormt een vernauwing van de slang diameter (50 mm) tot de uitlaat (16 mm). De stroming hierin mag zonder wrijving verondersteld worden.

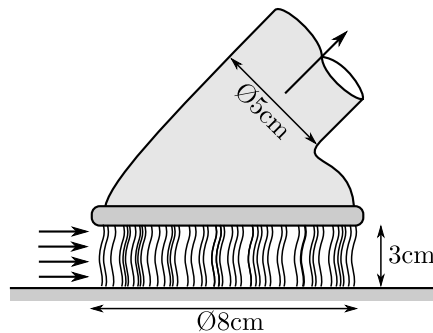
Bepaal de kracht die uitgeoefend wordt op het uitlaatstuk indien er een debiet van 180 l/min water door de slang stroomt en we de zwaartekracht niet beschouwen.

*Toepassing 3.9: Door een U-buis in een horizontaal vlak, met verlopende doorsnede, stroomt water met een intredesnelheid van 4 m/s. De oppervlaktes van de doorsneden bij in en uittrede zijn gegeven in de figuur. De druk aan de intrede wordt gemeten en is 150 kPa. De stroming mag als niet viskeus beschouwd worden.

Bepaal de grootte en de richting van de reactiekracht van de buis op het water.

*Toepassing 3.10: Een stofzuiger met een borstel accessoire zuigt een lucht debiet aan van $0.03 \text{ m}^3/\text{s}$ ($\rho = 1.22 \text{ kg/m}^3$). De zuigmond maakt een hoek van 45° zoals aangegeven op de figuur. Indien de lucht uniform en volledig radiaal aangezogen wordt en de stroming verliesvrij verondersteld wordt, bepaal dan de kracht die op de zuigmond wordt uitgeoefend. Verwaarloos hoogteverschillen.

Antwoorden

3.1: $d = 7.3 \text{ mm}$

3.2: $v = 5.42 \text{ m/s}$, $p = 84 \text{ kPa}$

3.3: $h_1 = 400 \text{ mm}$, $h_2 = 25 \text{ mm}$

3.4: $p_{\text{statisch}} = 4709 \text{ Pa}$, $p_{\text{dynamisch}} = 1570 \text{ Pa}$,
 $v = 50.7 \text{ m/s}$

3.5: $F = 2.35 \text{ kN}$

3.6: $F = 919 \text{ N}$

3.7: $h = 0.91 \text{ m}$

3.8: $F_x = 176 \text{ N}$

3.9: $F = 97.2 \text{ kN}$

3.10: $F_x = F_y = -0.21 \text{ N}$

Sessie 4

Gelijkvormigheid en uitwendige stroming

Toepassing 4.1: Olie met een viscositeit van 0.5 Pa s en een dichtheid van 830 kg/m^3 wordt door een pijplijn met een diameter van 1 m gepompt met een debiet van $1800 \text{ m}^3/\text{h}$. Er wordt een schaalmodel gebouwd dat gebruik maakt van buis met diameter 74 mm en water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$).

Bepaal de snelheid voor het model om gelijkvormigheid met betrekking tot viskeuze krachten te verkrijgen.

*Toepassing 4.2: De ontwerpers van een weerballon willen achterhalen wat de luchtweerstand van de ballon is bij de maximaal verwachte relatieve windsnelheid van 5 m/s bij standaard atmosfercondities ($\rho = 1.225 \text{ kg/m}^3$, $\mu = 1.83 \times 10^{-5} \text{ Pa s}$). Hiervoor wil men een 1:20 schaalmodel testen in water bij 20°C ($\rho = 998 \text{ kg/m}^3$, $\mu = 1 \times 10^{-3} \text{ Pa s}$).

Bij welke watersnelheid moet men de tests uitvoeren opdat de data een voorspelling kunnen leveren van het gedrag van de balon in lucht?

Als er een dragkracht van 2 kN wordt opgemeten bij deze snelheid, wat is dan de verwachte weerstandskracht bij het prototype?

*Toepassing 4.3: Het aerodynamisch gedrag van een vliegend insect wordt bestudeerd in een windtunnel met een 10:1 schaalmodel. In werkelijkheid klappert het insect 50 maal per seconde met de vleugels en vliegt het met een snelheid van 1.25 m/s ten opzichte van de lucht.

Kan volledige gelijkvormigheid behaald worden?

Bepaal de snelheid in de windtunnel en de klappfrequentie van het schaalmodel opdat de uitgevoerde metingen representatief zouden zijn voor de werkelijkheid.

*Toepassing 4.4: Een onderzeeër moet tegen een snelheid van 10 knopen (1 knoop = 0,5144 m/s) onder zeewater ($\rho = 1028 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1.83 \text{ mm}^2/\text{s}$) kunnen varen. Er wordt een experiment gedaan op schaal 1:20 in zoetwater ($\rho = 998 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1.00 \text{ mm}^2/\text{s}$).

Bepaal de snelheid waarop het model getest moet worden.

Bepaal het vermogen dat de onderzeeër voor voortstuwing nodig heeft als op het model een kracht van 200 kN wordt gemeten.

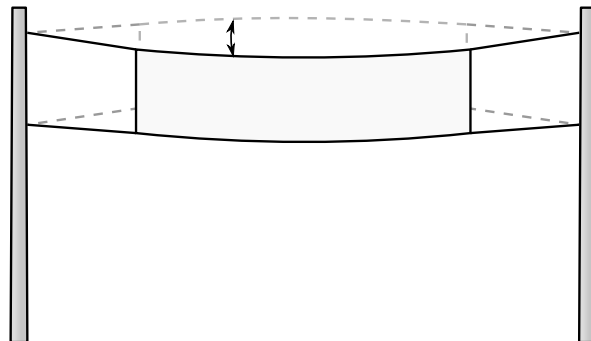
*Toepassing 4.5: Een schip van 152.4 m lang vaart met een snelheid van 15 knopen (1 knoop = 0,5144 m/s). Een model op schaal 1:25 wordt getest in hetzelfde water.

Bepaal de snelheid van het model voor :

- (i) Dynamische gelijkvormigheid voor oppervlaktegolven.
- (ii) Dynamische gelijkvormigheid voor wrijving.

Toepassing 4.6: Een vrij hangend spandoek opgespannen aan 2 lantaarnpalen kan onder bepaalde condities beginnen oscilleren onder invloed van de wind. De oscilatie frequentie f afhankelijk is van de breedte b en hoogte h van het spandoek, de windsnelheid v , de luchtdichtheid ρ en de veerconstante k van de ophanging.

Bepaal geschikte dimensieloze parameters om de dimensieloze frequentie uit te drukken.

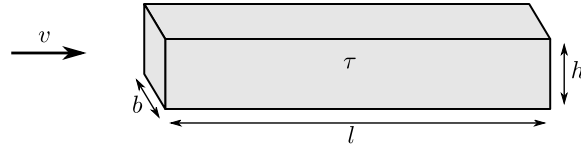

Toepassing 4.7: Bij een plotse vernauwing in een buis waarin een vloeistof stroomt is de drukval Δp over de vernauwing afhankelijk van de dichtheid ρ en de viscositeit μ van de vloeistof, de diameter voor d_1 en na d_2 en de snelheid voor de vernauwing v .

Bepaal geschikte dimensieloze parameters om de dimensieloze drukval uit te drukken.

Toepassing 4.8: Bij een stroming rond een balk met lengte 200 mm, breedte 50 mm en hoogte 50 mm die in de lange richting in de stroming is geplaatst word de druk op de vlakken in de stromingsrichting gemeten. De overdruk aan de voorzijde is uniform 60 Pa, aan de achterzijde is dit -20 Pa. De stroming oefent een weerstandskracht van 0.5 N uit op de balk.

Bepaal de oppervlakte weerstandskracht en de gemiddelde schuifspanning op de zijvlakken van de balk.

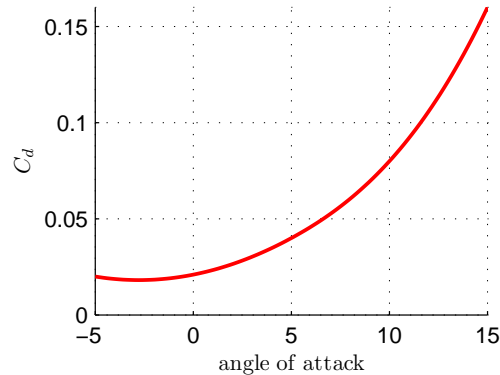
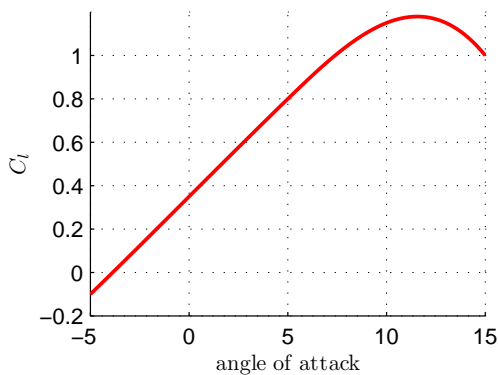
*Toepassing 4.9: Een wolkenkrabber kan vereenvoudigd worden als een balk met grondvlakzijden van 50 m en een hoogte van 300 m. De weerstandscoefficiënt van een vierkante sectie is 2.2. Volgens metingen is de gemiddelde windsnelheid afhankelijk van de hoogte volgens $v = Cz^{0.40}$. De dichtheid van lucht is 1.22 kg/m^3 .

Indien 3 dimensionale effecten aan de top van de wolkenkrabber verwaarloosd kunnen worden, bepaal dan de totale kracht en de krachtverdeling in functie van de hoogte die de wind uitoefent indien op een hoogte van 10m de windsnelheid 30 m/s bedraagt.

Toepassing 4.10: Een cabrio met open dak heeft een weerstandscoefficiënt van 0.45. Met het dak gesloten is de weerstandscoefficient 0.35. Bepaal de snelheid waarbij het vermogen nodig om de luchtweerstand te overwinnen met het dak open gelijk is aan het vermogen wanneer de auto met het dak dicht rijdt tegen 100 km/h. Veronderstel dat het frontaal oppervlak van de cabrio met open en gesloten dak gelijk is.

*Toepassing 4.11: Een volgeladen Airbus A380 heeft een massa van 650 ton, het totale vleugeloppervlak is 845 m^2 . De vleugels zijn opgebouwd uit NACA SC(2) 0610 profielen met een lift en weerstands karakteristiek zoals hieronder weergegeven. De romp vereenvoudigen we als een cilinder met 8 m diameter en een weerstandscoefficiënt van 1.2. De weerstand van de staart en de ophanging van de motoren worden verwaarloosd. De gewenste kruissnelheid is 900 km/u. De dichtheid van lucht op de kruishoogte is ongeveer 0.35 kg/m^3 .

Bepaal de aanvalshoek van de vleugels nodig voor horizontale vlucht aan kruissnelheid en de stuwkracht die de motoren moeten leveren in deze omstandigheden.

Antwoorden

4.1: $v = 0.0143 \text{ m/s}$

4.2: $v = 6.71 \text{ m/s}$, $F = 0.55 \text{ kN}$

4.3: $v = 0.125 \text{ m/s}$, $f = 0.5 \text{ Hz}$

4.4: $v = 56.2 \text{ m/s}$, $P = 3549 \text{ kW}$

4.5: $v_{\text{oppervlaktegolven}} = 1.54 \text{ m/s}$, $v_{\text{wrijving}} = 192.9 \text{ m/s}$

4.6: $\frac{fb}{v} = \phi\left(\frac{h}{b}, \frac{k}{\rho v^2 b}\right)$

4.7: $\frac{\Delta p}{\rho v^2} = \phi\left(\frac{d_1}{d_2}, \frac{\rho v d_1}{\mu}\right)$

4.8: $F_s = 0.3 \text{ N}$, $\tau = 7.5 \text{ N/m}^2$

4.9: $f = 9571z^{0.8} \text{ N/m}$, $F = 153 \times 10^3 \text{ kN}$

4.10: $v = 92 \text{ km/h}$

4.11: $\alpha \approx 4^\circ$, $F \approx 983 \text{ kN}$

Sessie 5

Stroming in leidingen

Toepassing 5.1: Water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) van vloeit in een horizontale buis van 40 mm diameter over een afstand van 500 m. Het debiet is 3 liter/s. De ruwheid van de buis is 0.046 mm.

Bepaal de drukval over de buis voor turbulente stroming.

Wat zou de drukval zijn indien we er zouden in slagen om de stroming laminair te houden?

*Toepassing 5.2: Een buis met ruwheid $\varepsilon = 0.0015 \text{ mm}$ moet 2 liter/s water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) transporteren over een afstand van 400 m. Het verlies in drukhoogte mag hoogstens 30 m bedragen.

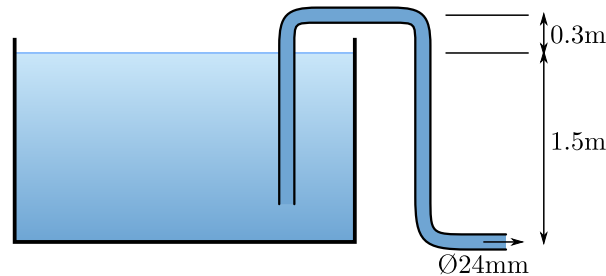
Bepaal de minimale diameter van de buis.

Toepassing 5.3: Voor een ventilatiekanaal van in een vloer in een woning, waardoor een luchtdebiet van $80 \text{ m}^3/\text{h}$ stroomt, heeft men de keuze tussen een rechthoekig kanaal met hoogte 60 mm en breedte 200 mm en ruwheid 0.1 mm of een aantal parallelle buizen met diameter 60 mm en ruwheid 0.02 mm.

Bepaal het aantal buizen dat nodig is om een lagere drukval te genereren. $\rho = 1.22 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 15 \text{ mm}^2/\text{s}$, verwaarloos verliezen aan in- en uitstroming.

Toepassing 5.4: Een hevel wordt gebruikt om water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) uit een tank te halen, aan het uiteinde van de hevel heerst de atmosferedruk. De hoogtes zijn zoals aangegeven op onderstaande figuur, de buis heeft een constante diameter. De gebruikte buis heeft een diameter van 24 mm een ruwheid van 0.1 mm en een lengte van 3 m, lokale verliezen van de bochten en inlaat mogen verwaarloosd worden.

Bepaal het debiet.

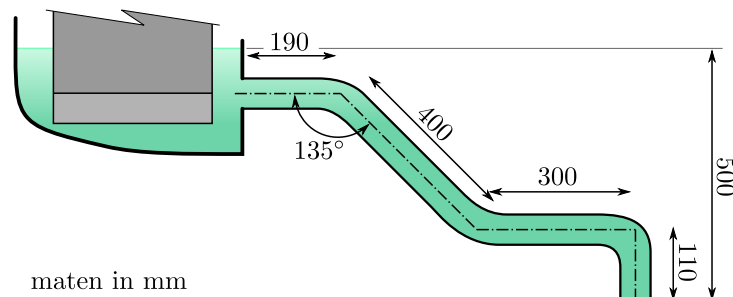
*Toepassing 5.5: Bepaal voor de hevel uit Toepassing 5.4 het debiet indien ook rekening gehouden wordt met de lokale verliezen veroorzaakt door de bochten en aan de inlaat. Veronderstel dat alle bochten een straal van 48 mm hebben.

*Toepassing 5.6: Water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) wordt door een rechte leiding met binnendiameter 24 mm ruwheid 0.002 mm en lengte 10 m van een laag reservoir gepompt naar een reservoir dat 3 m hoger gelegen is. De pomp heeft een karakteristiek $H = 5 - 2 * \dot{V}^2$ met H uitgedrukt in meter en $\dot{V}$ in m^3/h .

Bepaal het debiet door de leiding als alle lokale verliezen verwaarloosd mogen worden.

*Toepassing 5.7: In een machine dient olie met een dichtheid van 830 kg/m^3 en viscositeit van $240 \text{ mm}^2/\text{s}$ afgevoerd te worden uit een carter. Door de smering van verschillende componenten stroomt er een debiet van 80 l/min naar het carter. De afvoerleiding dient een pad te volgen zoals aangegeven op de tekening. Alle bochten hebben dezelfde straal als de buisdiameter. De druk in de machine en aan de olieafvoer is atmosferedruk.

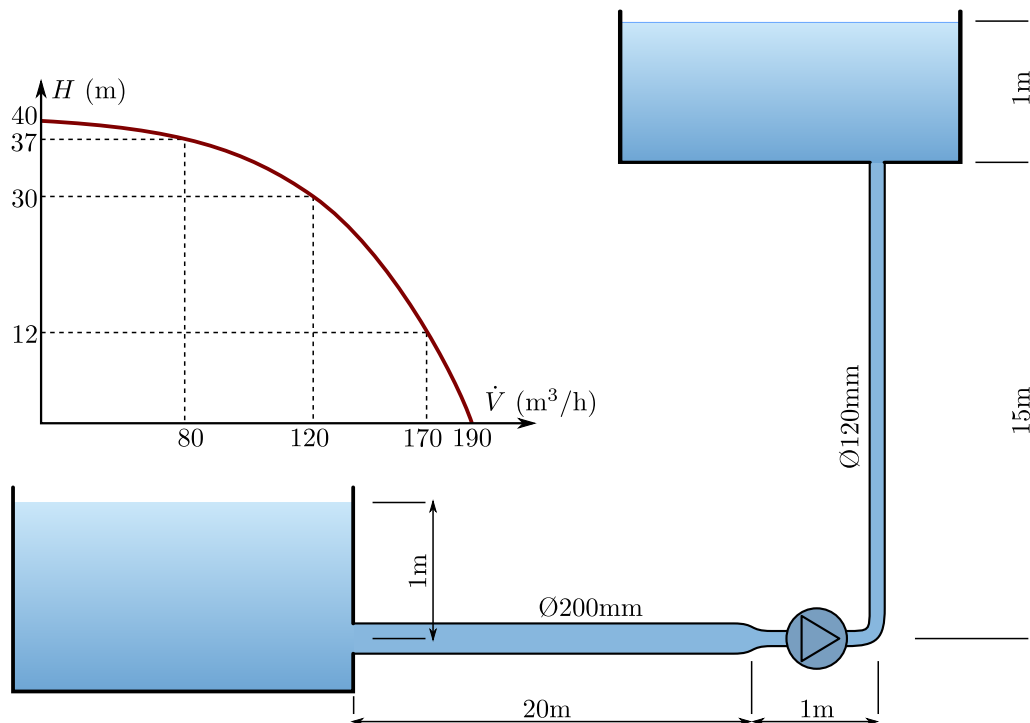
Bepaal de nodige leiding diameter zodat het niveau in het carter niet hoger komt dan 500mm boven de afvoer.

*Toepassing 5.8: Water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) wordt door leidingen zoals op de figuur aangegeven van een lager naar een hoger gelegen reservoir gepompt. Alle leidingen hebben een ruwheid van 0.5 mm . De pomp heeft een karakteristiek zoals aangegeven op de figuur. De bocht heeft een gemiddelde straal van 120 mm , de intrede heeft een verliescoëfficiënt $\xi = 0.1$, de uittrede heeft een verliescoëfficiënt $\xi = 0.8$.

Bepaal het debiet en het werkingpunt van de pomp.

Teken het verloop van de hoogte, snelheidshoogte, drukhoogte en het drukhoogte verlies op één figuur.

Antwoorden

5.1: $\Delta p = 784 \text{ kPa}$, $\Delta p_{\text{laminair}} = 23 \text{ kPa}$

5.2: $d = 39 \text{ mm}$

5.3: $n = 3$

5.4: $\dot{V} = 67.1 \text{ l/min}$

5.5: $\dot{V} = 44.5 \text{ l/min}$

5.6: $\dot{V} = 0.91 \text{ m}^3/\text{h}$

5.7: $\dot{d} = 42 \text{ mm}$

5.8: $\dot{V} = 155 \text{ m}^3/\text{h}$

Sessie 6

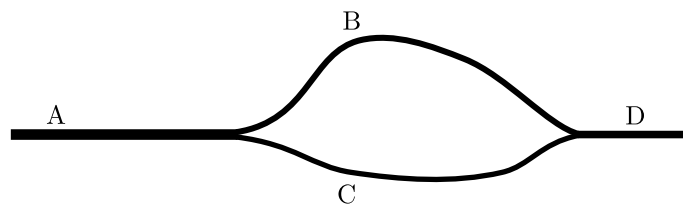
Leidingstelsels

*Toepassing 6.1: Een sectie van een warmtewisselaar bestaat uit 100 parallelle kanalen met een cirkelvormige doorsnede, een binnendiameter van 10 mm en lengte 400 mm en een ruwheid van 0.005 mm. Door deze warmtewisselaar stroomt lucht ($\rho = 1.2 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 15 \text{ mm}^2/\text{s}$) met een debiet van $360 \text{ m}^3/\text{h}$.

Bepaal de drukval over de warmtewisselaar, verwaarloos lokale verliezen aan in en uitlaat.

*Toepassing 6.2: Een leidingstelsel bestaat uit 4 leidingen A-D zoals aangegeven op onderstaande figuur. Leiding A heeft lengte 2000 m en diameter 0.200 m, leiding B heeft lengte 3000 m en diameter .150 m, leiding C heeft lengte 2000 m en diameter 0.100 m en , leiding D heeft lengte 1000 m en diameter 0.180 m. Alle leidingen hebben een ruwheid van 0.5 mm. Doorheen het stelsel stroomt water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) met een debiet van $200 \text{ m}^3/\text{h}$.

Bepaal de drukval over het leidingstelsel indien beide uiteindes zich op dezelfde hoogte bevinden. Verliezen in de splitsing en samenvoeging mogen verwaarloosd worden.

Toepassing 6.3: Een hoofdleiding met een diameter van 675 mm loopt horizontaal over 1500 m en splitst dan in 2 dezelfde leidingen $d = 450$ mm en $l = 3000$ m. Beide leidingen zijn open op het einde en komen op de zelfde eindhoogte uit, maar één van de twee leidingen heeft ook openingen in de zijwand. Hierdoor gaat de helft van het water afgevoerd worden over de totale lengte van de leiding.

Als de wrijvingsfactor 0.024 is voor alle leidingen en het debiet is $0.28 \text{ m}^3/\text{s}$ water ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) in de hoofdleiding, bereken dan het hoogteverschil tussen het vloeistof oppervlak en de plaats waar de vloeistof in de atmosfeer komt. Men mag de vertragsingsverliezen verwaarlozen.

Toepassing 6.4: Twee open water reservoirs ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) zijn met elkaar verbonden door 3 afzonderlijke leidingen met diameters d , $2d$, $3d$. De leidingen hebben allen dezelfde lengte.

Veronderstel dat de wrijvingsfactoren gelijk zijn, wat zal dan het volumedebiet doorheen de twee grootste leidingen zijn als het debiet door de kleinste leiding gelijk is aan $0.03 \text{ m}^3/\text{s}$?

*Toepassing 6.5: Twee open water reservoirs ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) zijn met elkaar verbonden door een leiding met diameter 100 mm en lengte 200 m en een leiding met diameter 10 mm en lengte 20 m. De ruwheid van beide leidingen is 0.01 mm.

Bepaal het debiet door elk van de leidingen indien het hoogteverschil tussen de 2 water niveau's 0.1 m bedraagt en je de lokale verliezen aan in en uitlaat mag verwaarlozen.

Toepassing 6.6: Twee open water reservoirs ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$), waarvan het verschil tussen de twee vloeistofniveaus 6 m is, zijn door een leiding met elkaar verbonden. De leiding ($d = 600$ mm) vertrekt in het reservoir met het hoogste waterniveau. Na 3000 m splitst de leiding in 2 leidingen ($d = 300$ mm) van elk 3000 m lang. Deze leidingen komen beide aan in het tweede reservoir.

Als de wrijvingsfactor gelijk is aan 0.04 bepaal dan het totale volumedebiet.

*Toepassing 6.7: Een open water reservoirs ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$), stroomt leeg via een leiding met een diameter van 200 mm. Na 20 m splitst de leiding in 2 leidingen waarvan de eerste een diameter van 120 mm heeft en de tweede een diameter van 80 mm. Na 10 m stromen beide leidingen vrij uit in de atmosfeer op een hoogte 10 m onder het waterniveau in het reservoir. Alle leidingen hebben een ruwheid van 0.01 mm.

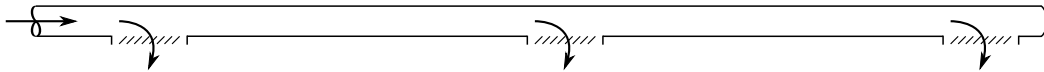
Bepaal het debiet in elke leiding, verwaarloos lokale verliezen.

Toepassing 6.8: Een open water reservoir ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) voedt een leiding van 300 m lang, diameter 200 mm. Deze leiding splitst in 2 gelijke leidingen 150 mm in diameter en 150 m lang. Beide leidingen zijn open op het einde en bevinden zich beide op een hoogte van 15 m onder het vloeistofoppervlak van het reservoir. Eén leiding heeft een uniforme afvoer langs de zijwand en verliest over de volledige lengte de helft van de hoeveelheid water door die leiding. De wrijvingsfactor is 0.024 voor beide leidingen. Alle lokale verliezen mogen verwaarloosd worden.

Bereken het volumedebiet van de twee leidingen afzonderlijk.

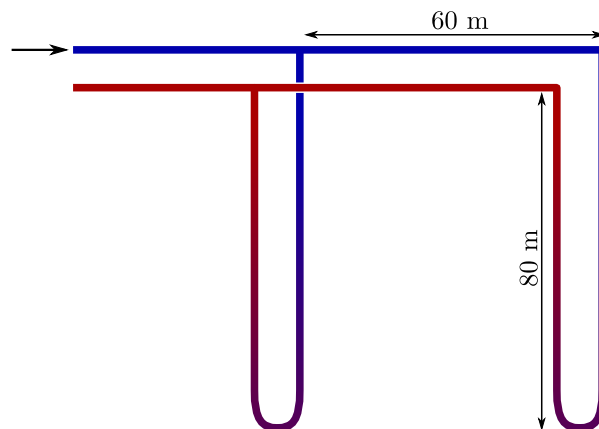
Toepassing 6.9: Een ventilatieleiding met diameter 300 mm en ruwheid 1 mm heeft 3 regelbare uitlaten op onderling gelijke afstand van 12.0 m. De ventielen moeten zo geregeld worden dat door elke uitlaat hetzelfde debiet stroomt. $\rho = 1.22 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 15 \text{ mm}^2/\text{s}$.

Bepaal het ladingsverlies dat moet ingesteld worden aan de eerste twee uitlaten indien er vlak voor de eerste uitlaat een statische overdruk heerst van 50 Pa en de laatste uitlaat een ladingsverlies van 5.00 m veroorzaakt.

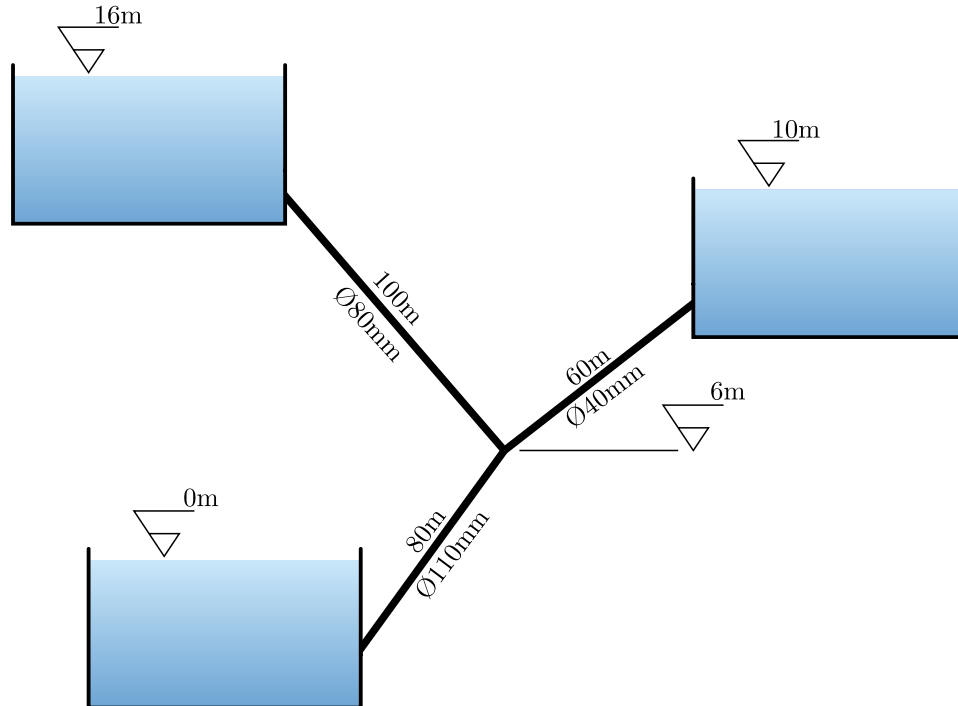
*Toepassing 6.10: Een grondwarmtewisselaar bestaat uit 2 parallelle boringen van elk 80 m diepte. De twee boringen liggen 60 m uit elkaar. Het volledige systeem is opgebouwd uit leidingen met een binnendiameter van 37 mm en een ruwheid van 0.015 mm. Door de leidingen stroomt een anti-vries oplossing met een dichtheid van 1130 kg/m^3 en een viscositeit van 1.463 mPa s .

Bepaal de het debiet door elk van de boringen indien in de hoofdleiding een debiet van 50 l/min stroomt.

*Toepassing 6.11: Drie open water reservoirs ($\rho = 1000 \text{ kg/m}^3$, $\nu = 1 \text{ mm}^2/\text{s}$) zijn verbonden zoals op onderstaande afbeelding. De wrijvingsfactor van de drie leidingen is 0.032. In en uitstroom verliezen worden verwaarloosd.

Bepaal het debiet in alle drie de leidingen en de overdruk in het knooppunt.

Antwoorden

6.1: $\Delta p = 128 \text{ Pa}$

6.2: $\Delta p = 2080 \text{ kPa}$

6.3: $\Delta h = 6.42 \text{ m}$

6.4: $\dot{V}_B = 0.17 \text{ m}^3/\text{s}$, $\dot{V}_C = 0.47 \text{ m}^3/\text{s}$

6.5: $\dot{V}_A = 88 \text{ l/min}$, $\dot{V}_B = 0.72 \text{ l/min}$

6.6: $\dot{V} = 0.723 \text{ m}^3/\text{s}$

6.7: $\dot{V}_A = 0.151 \text{ m}^3/\text{s}$, $\dot{V}_B = 0.112 \text{ m}^3/\text{s}$,
 $\dot{V}_C = 0.039 \text{ m}^3/\text{s}$

6.8: $\dot{V}_B = 0.034 \text{ m}^3/\text{s}$, $\dot{V}_C = 0.045 \text{ m}^3/\text{s}$

6.9: $h_{L,1} = 6.98 \text{ m}$, $h_{L,2} = 5.41 \text{ m}$

6.10: $\dot{V}_A = 29.0 \text{ l/min}$, $\dot{V}_B = 21.0 \text{ l/min}$

6.11: $\dot{V}_A = 764 \text{ l/min}$, $\dot{V}_B = 128 \text{ l/min}$,
 $\dot{V}_C = 893 \text{ l/min}$, $p = -31.6 \text{ kPa}$

Studeerplan

Hier worden de doelstellingen voor elke oefeningen sessie opgelijst. De toepassingen met een "*" worden aangeraden om zeker zelf te maken.

Sessie 1

Voor de start van sessie 1 dient men de theorie van Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 2 te beheersen.

Leerdoelstellingen:

- De student kan de hydrostatische wet toepassen om drukverschillen door hoogteverschillen in verschillende media te bepalen
- De student kan krachten en momenten op vlakke oppervlakken ten gevolge van hydrostatische druk uitrekenen
- De student kan krachten op eenvoudige gebogen oppervlakken ten gevolge van hydrostatische druk uitrekenen

Sessie 2

Voor de start van sessie 2 dient men de theorie van Hoofdstuk 3 te beheersen.

Leerdoelstellingen:

- De student kan een geschikt controlevolume definiëren om een analyse uit te voeren
- De student kan debieten of snelheden bepalen met behulp van de vergelijking voor behoud van massa
- De student kan krachten ten gevolgen van stromingen en drukken uitrekenen aan de hand van het snelheidsveld
- De student kan drukken bepalen met behulp van de vergelijking voor behoud van energie

Sessie 3

Voor de start van sessie 3 dient men de theorie van Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 4 te beheersen.

Leerdoelstellingen:

- De student weet wanneer de vergelijking van Bernoulli toegepast mag worden en kan deze toepassen
- De student kan de behoudsvergelijkingen combineren om een systeem te analyseren

Sessie 4

Voor de start van sessie 4 dient men de theorie van Hoofdstuk 5 te beheersen en de theorie van Hoofdstuk 6 doorgenomen te hebben.

Leerdoelstellingen:

- De student kan dimensieloze getallen gebruiken om een gelijkvormig experiment op schaal te definiëren
- De student kan dimensieloze getallen gebruiken om resultaten van experimenten te vertalen naar gelijkvormige situaties
- De student kan weerstands- en liftcoëfficiënten gebruiken om krachten te berekenen

Sessie 5

Voor de start van sessie 5 dient men de theorie van Hoofdstuk 8 te beheersen.

Leerdoelstellingen:

- De student kan bepalen of de stroming in een leiding laminair of turbulent is
- De student kan drukverliezen in een leiding ten gevolge van stroming van een viskeuze vloeistof bepalen
- De student kan een leiding dimensioneren op basis van een maximaal drukverlies
- De student kan het debiet in een serieschakeling van leidingen gedreven door een pomp bepalen

Sessie 6

Voor de start van sessie 6 dient men de theorie van Hoofdstuk 9 te beheersen.

Leerdoelstellingen:

- De student kan de drukval doorheen een combinatie van serie en parallelschakelingen van leidingen bepalen bij een gekend totaal debiet
- De student kan het debiet bepalen doorheen een combinatie van serie en parallelschakelingen van leidingen aangedreven door een pomp
- De student kan het debiet in een leidingnetwerk met constante inlaat drukken bepalen